CLUB EXCURSIONISTA DE GRACIA

SECCIO D'ESTUDIS

El cartògraf Eduard Brossa

Mapes topogràfics moderns de Catalunya

(SUPLEMENT)

per ENRIC RIBAS I VIRGILI

Gràfic per CAMIL PUIG

BARCELONA-GRACIA

1932

EL CARTOGRAF EDUARD BROSSA

MAPES TOPOGRAFICS MODERNS DE CATALUNYA

(SUPLEMENT)

CLUB EXCURSIONISTA DE GRACIA

SECCIO D'ESTUDIS

El cartògraf Eduard Brossa

Mapes topogràfics moderns de Catalunya

(SUPLEMENT)

per ENRIC RIBAS I VIRGILI

Gràfic per CAMIL PUIG

BARCELONA-GRACIA

1932

Treballs extrets de «Mai Enrera», Butlletí del Club Excursionista de Gràcia (n.º 94, desembre de 1932)

IMPREMTA TORRES - B. (S. G.)

EL CARTOGRAF EDUARD BROSSA

Es un deure humà i patriòtic ineludible el de reconèixer els mèrits dels nostres homes que han treballat obres útils i generoses. I un home de qualitats excepcionals fou Eduard Brossa, que ens ha llegat amb els seus treballs cartogràfics el fruit d'una vida de treball infatigable. En temps en que la cartografia del nostre país podem dir que era un no-res, ell, sense una formació tècnica, sense instruments, sense auxiliars, empès per una vocació irresistible i per sol ajudant unes aptituds extraordinàries es llença a la formidable feina de cartografiar Catalunya.

***

Eduard Brossa i Trullàs, era fill de Víctor Brosa, mestre de primera ensenyança a Sabadell, i de Mercè Trullàs, i nasqué el 13 d'octubre de 1848, accidentalment a Sant Andreu de Palomar, però ha d'ésser considerat fill de Sabadell.

Orfe de mare des de petit, la seva infantesa passà un xic descurada. Als 11 anys fou enviat a Benisalem, població de Mallorca, a casa d'uns parents, on estigué dos anys. Allà donà ja una mostra de les seves aficions, car en escriure al seu pare comunicant-li l'arribada enviava un plànol del poble fet per ell a la seva manera.

Als 14 anys entrava d'aprenent de dibuixant litògaf a la casa Tarragó, i aprofitava els vespres per a anar a Llotja. Als 18, a causa de l'amistat que hi havia entre el seu pare i Esteve Palouzie, entrà a la casa editorial d'aquest, on feu multitud de treballs, entre ells mapes i llibres diversos (com la "Guía del Artesano", la "Guía de la Mujer", la "Miscelánea" i altres ben populars en el seu temps) i hi estigué fins després del seu casament, que fou als 25 anys, en que establí obrador pel seu compte i seguí treballant per la casa Palouzie, entre altres, i en relació més tard amb la casa

Henric i Companyia. Treballador pacient, estudiós, fou un excel.lent dibuixant gravador.

L'any 1883 publicava el seu primer mapa de Catalunya, que tingué una bona acollida i diverses reedicions.

El gran geòleg nostre Dr. Jaume Almera conegué el seu mapa i li encarregà la part topogràfica del mapa geològic de la província de Barcelona que la Diputació li havia confiat, i aleshores fou quan Brossa començà l'obra considerablement més gran que ens ha deixat. Si un hom considera el que representen les sis fulles formades d'aquest mapa fonamental (cinc que foren publicades, i una, la de Sant Llorenç del Munt, que per desgràcia ha restat inèdita), fent-se el treball de camp, el dibuix, el gravat, i encara dirigint sempre personalment el tiratge, i tot amb aquella minuciositat, aquella precisió i aquella fidelitat en representar la fesomia del terreny, tot just es començarà a fer càrrec de l'esforç immens de voluntat i d'intuició que la seva obra formidable representa.

Després de la publicació, en 1888, d'una fulla a escala de 1/100.000 contenint els contorns de Barcelona, que ha d'ésser considerada amb caràcter de provisional, en 1891 era publicada definitivament la primera fulla que comprenia la mateixa zona, en 1897 la fulla segona (del riu Noia al mar), en 1900 la fulla tercera (del riu Foix i la Llacuna) i en 1913 simultàniament les fulles quarta i cinquena (regions del riu Tordera i del Montseny, Vallès i litoral, respectivament). I en 1914, en confiar la continuació de la tasca del mapa geològic al doctor Marian Faura fou formada la fulla sisena que. com hem dit, romangué inèdita a l'arxiu del Servei Geològic de Catalunya, i avui perduda.

Mentrestant ell no descansava. Molt aficionat a l'estudi, llegia i anotava. En 1904 presentava totalment refet el seu mapa de Catalunya, que ha suportat nombroses edicions i que, malgrat les seves deficiències, inevitables en obres resultat de recopilació de treballs gens perfectes, és d'una gran valor i, envara avui, el millor mapa de conjunt de Catalunya de que podem disposar per a treball.

Formà també la carta de la regió de Sant Julià de Vilatorta, sobre la qual posà també la geologia el doctor Almera i que fou publicada a despeses de la Diputació de Barcelona, l'any 1905.

Fou sol.licitat pel coronel Prudent per ajudar-lo, però ell no acceptà per no allunyar-se de la seva terra.

El seu fill Joan, com ell bon gravador i topògraf, l'auxilià des de que fou gran, però les grans esperances que ell hi havia posat no pogueren realitzar-se per tal com morí un any abans que el seu pare.

I aquí ve el temps tràgic de la seva vida. L'any 1921, la Junta de

Brossa prenent apunts del terreny
(Muntanyes de Berti. Any 1916)

Clixé: Joan Brossa

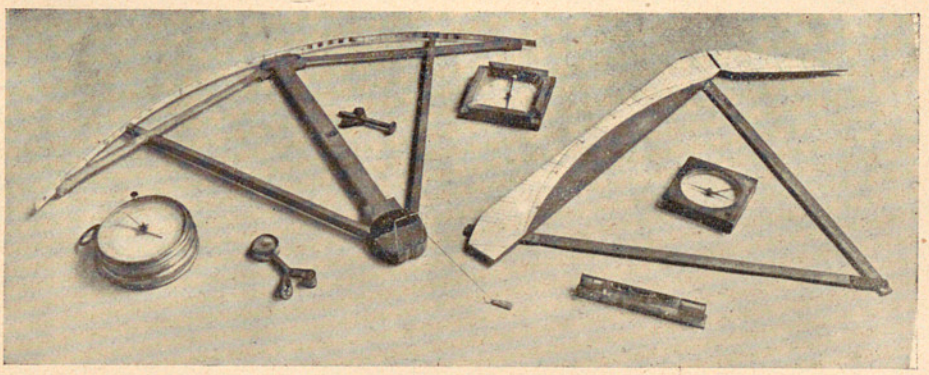

Els instruments que Brossa utilitzava en els seus treballs de camp

Clixé: Juli Llacuna

Ciències Naturals, després de dubtar barroerament de la bondat de la seva feina, i fer-li presentar una memòria sobre els seus procediments de treball, li comunicà que no necessitaven més els seus serveis, sense ni un mot de consideració i d'estima. I des d'aquell moment, dolorosament decepcionat, a falta de la il.lusó que mantenia la seva vida, aquesta s'anà extingint fins que morí el 15 d'octubre de 1924, a l'edat de 76 anys.

La revista "Ibérica", el "Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya", "La Publicitat" i "La Veu de Catalunya" publicaren la seva biografia, deguda a la sol.licitud del doctor Faura que estimava la seva persona i la seva obra. També, la ciutat de Sabadell donà el seu nom a un dels seus carrers.

⁂

Heus ací explicada a grans trets la vida d'aquest home exemplar, del qual la millor ponderació que es pot fer és la de l'evidència que la seva obra ha de tardar molt de temps abans de poder ésser superada.

Es admirable en ell l'esforç enorme per a portar endavant les seves tan cares il.lusions, malgrat la mísera remuneració, que en cap manera podia ésser-li un estímul. Ell era tot el contrari de l'oficinista, per a qui el més important del seu treball és la mesada, i d'aquells erudits que s'alimenten exclusivament del què han escrit els altres. Ell era el treballador que no deia "prou" fins que estava rendit, i que amb una finor de sentits meravellosa, copiava el terreny i el representava fidelment, escrupulosament, repassant innombrables vegades, amb l'únic auxili d'uns instruments humils, rústecs, fets de mà seva. I és que en ell, el que era bo era l'home! I per això els seus treballs, junt amb les seves eines, haurien d'ésser venerats per nosaltres com unes relíquies.

Casos com els d'en Brosa serien prou per a portar-nos al més deprıment dels escepticismes sobre el pervindre del nostre poble, si altres exemples de comprensió i estima no parlessin en contrari. Es la fi de l'hivern, de que ens parlava el gran Prat de la Riba, i... encara es donen dies de glaçada! En fi, és bo de retreure aquests casos dolorosos per a reparar la injustícia en el que es pugui, i alliçonar-nos per a que en l'esdevenidor no perdem—i no fem sofrir llastimosament—els nostres homes més pràcticament útils.

MAPES PUBLICATS PER EDUARD BROSSA

Mapa de la província de Barcelona, amb les seves vies de comunicació.—Any 1881.

Catalunya. Descripció geogràfica de les quatre províncies catalanes.—Escala 1/340.000. Any. 1883.

Mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona. Barcelona i voltants.—Escala 1/100.000. Geologia pel doctor Jaume Almera. Any 1888.

Mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona. — Escala 1/40.000. Geologia pel doctor Jaume Almera.—Fulla 1.ª, any 1891. Fulla 2.ª, any 1897. Fulla 3.ª, any 1900. Fulla 4.ª, any 1913. Fulla 5.ª, any 1913. Fulla 6.ª, inèdita.

Alt pla de Barcelona i Vallès inferior.—Escala 1/55.000.

De Vallirana, Ordal i Lavern al litoral.—Escala 1/40.000.

Catalunya i país llindant d'Aragó i França. — Escala 1/360.000. Any 1904.

Carta geològica i topogràfica de Sant Julià de Vilatorta i els seus encontorns o d'entre Vich i les Guilleries.—Escala 1/30.000. Geologia pel doctor Jaume Almera.—Any 1905.

Mapa de carreteres per a biciclistes i automobilistes.—Escala 1/250.000. Fulla 1, Barcelona, Girona i Pireneus. Fulla 11, Tarragona, sud de Lleida i país llindant. Fulla 12, Zaragoza i nord de Teruel. Fulla 13, Madrid, Guadalajara i Segovia.

MAPES TOPOGRAFICS MODERNS DE CATALUNYA

(SUPLEMENT)

Avui comencem la tasca d'anar posant al corrent el catàleg que, amb motiu de l'Exposició de Mapes, publicàvem el juny de l'any 1930: mapes nous publicats en el període de temps transcorregut, els que no havíem pogut consultar aleshores, i els que simplement no coneixíem.

Als mapes que registrem per primera vegada, els hem aplicat numeració nova, fent-la precedir d'una S. En la notícia de fulles noves aparegudes corresponents a sèries ja registrades, hem conservat la numeració primitiva.

I per a millor ajuda als que vulguin consultar algun dels mapes, hem afegit algunes indicacions sobre les biblioteques on se troben.

S 1. **Lagos de Capdella.** 1/10.000

Aixecat per *L. Aegerter* i publicat per Estudios y Construcciones Locher, S. A., per compte de Energía Eléctrica de Cataluña, S. A., de Barcelona. Any 1923.

Comprèn, dintre de perímetre irregular, la regió lacustre de Capdella. Sense coordenades, ni enquadrat. Dimensions: 0'92 × 1'27 m.

Corbes de nivell, cada 10 metres, en bistre; les que corresponen als centenars, línia interrompuda. Totes les altituds han d'ésser augmentades en 109'97 metres.

Hidrografia en blau. Corbes batimètriques en els estanys, també cada 10 metres.

La lletra en negre.

Excel.lent plànol topogràfic.

Introbable en el comerç. Consulta: Centre Excursionista de Catalunya.

S 2. **Tabescán.** 1/20.000

Aixecat i dibuixat per la *Société Française de Stéréotopographie,* de

París, i publicat per Energía Eléctrica de Cataluña S. A., de Barcelona. Juliol-octubre de 1923.

Comprèn les altes valls del Noguera de Cardós.

Coordenades rectangulars que tenen per origen un punt geodèsic central, x = 20.000 y = 50.000. Dimensions, 0'90 × 0'60 m.

Relleu per corbes de nivell cada 20 metres, en bistre. El fons dels llacs, cada 10 metres, en blau.

La hidrografia i els seus noms, en blau.

Excel.lent plànol topogràfic.

Introbable en el comerç. Consulta: Centre Excursionista de Catalunya.

S 3. De Vallirana, Ordal y Lavern al Litoral. 1/40.000

Per *Eduard Brosa*. Dimensions, 0'38 × 0'50 m. Sense data.

Imprès en colors. Sense coordenades.

Topografia feta utilitzant els punts de La Morella, Montgròs, Montmell, Sant Jeroni, Montjuich i Sant Pere Màrtir, i el contorn del litoral determinat per la Comissió Hidrogràfica.

Pot dir-se que tanquen la zona representada els pobles de Vilanoveta, Sant Cugat Sesgarrigues, Lavern, Ordal, Vallirana i Begues i la riera Vallbona.

Relleu per corbes de nivell, en negre, a 5 metres d'equidistància. Excel.lent representació.

Carreteres en vermell. Hidrografia en blau. Lletra en vermell.

Consulta: Club Excursionista de Gràcia.

S 4. Reproductions des minutes originales en courbes que serviren per a la representació del relleu per ratllat de la *Carte de l'Etat Major* (n.° 14 del nostre catàleg). 1/40.000

La divisió en fulles és la mateixa que en l'esmentada "Carte de l'Etat Major".

Les corbes, en principi, cada 10 metres. Les corresponents als 40 metres i 160 metres, especialment indicades.

Consulta: Biblioteca de Catalunya.

8. Mapa topográfico de España. 1/50.000

Publicat per l'*Instituto Geográfico, Catastral y de Estadística.*

Noves fulles publicades:

N.°	213	*Bisaurri*	any 1931
"	250	*Graus*	" 1932
"	251	*Arén*	" 1932
"	287	*Barbastro*	" 1931
"	288	*Fonz*	" 1932
"	330	*Cardona*	" 1932
"	360	*Bellvís*	" 1932
"	363	*Manresa*	" 1930
"	386	*Peñalba*	" 1930
"	387	*Fraga*	" 1930

N.º 520	*Peñarroya de Tastavins*	any	1931
” 545	*Morella*	”	1932
” 569	*Mosqueruela*	”	1932

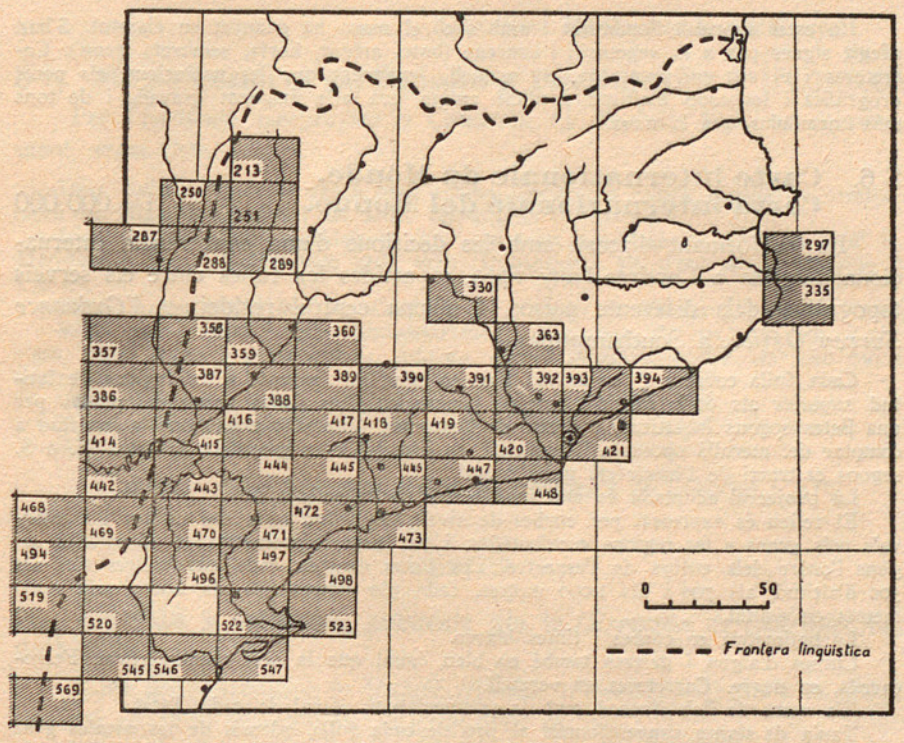

Fulles publicades del *Mapa topográfico de España* a 1/50.000

L'ombrejat, en aquestes noves fulles, és més suau que en les anteriors i no tapa les corbes de nivell.

Del mapa geològic que, sobre la topografia d'aquest mapa, publica l'Instituto Geológico y Minero han aparegut, les noves fulles següents: núm. 420, San Baudilio de Llobregat, 1930; núm. 448, Gavà, 1930; núm. 522, Tortosa, 1929, i núm.. 547, Alcanar, 1929.

Consulta: Acadèmia de Ciències i Arts.

S 5. **Carte de France.** 1/50.000

Amplificació fotogràfica de la *Carte de l'Etat Major* (nº 14 del nostre catàleg). La divisió en fulles és, naturalment, idèntica a la de l'esmentat mapa.

Consulta: Centre Excursionista de Catalunya.

17. **Mapa militar de España.** 1/100.000

Exhaurides les fulles corresponents a Mallorca, ha estat feta en 1930-1931 una nova edició que presenta algunes característiques diferents de l'anterior.

Ha estat suprimit l'ombrejat i amb això el mapa ha guanyat en claretat. S'han afegit signes per a la vegetació i conreus (bosc, arbrat, horta, sembrats, erms). Carreteres i el seu quilometratge, en vermell, igualment que les poblacions, els noms orogràfics i les cotes d'altitud. L'edició antiga, era més finament gravada i de tons més harmònics que la nova.

S 6. **Carte internationale du Monde. Carta internazionale del Mondo.** 1/1.000.000

Es va formant d'acord amb les decisions d'una conferència internacional tinguda a Londres l'any 1909, repartides les fulles entre els serveis topogràfics dels diferents països. L'oficina central resideix a l'*Ordnance Survey Office,* a Southampton.

Cada fulla cobreix 4° en latitud i 6° en longitud (excepte a les regions de latitud superior als 60°). Meridià inicial, Greenwich. Les fulles venen designades per una lletra segons la latitud, a partir de l'equador, i un número segons la longitud a comptar del meridià oposat a Greenwich, en direcció est; precedeix la lletra N. o S. segons es tracti de l'hemisferi nord o sud.

La projecció adoptada és una modificació de la policònica.

El relleu és expressat per corbes de nivell, en bistre, cada 100 metres i a intervals més grans a les regions accidentades, i per tintes hipsomètriques, disposades segons l'ordre dels colors de l'espectre. Les tintes canvien cada 100 metres fins als 500 d'altitud, als 700 i als 1.000 metres, cada 500 metres fins als 2.000, cada 1.000 metres en amunt.

La batimetria en corbes i tintes blaves.

Cursos d'aigua i geleres també en blau, igual que la seva nomenclatura. Ferrocarrils, en negre. Carreteres en vermell.

Els noms de lloc d'acord amb la nomenclatura oficial de cada Estat.

Taula de signes convencionals, al peu de cada fulla, ademés de les escales gràfiques (en quilòmetres, milles marines, etc.), sinopsi del contingut de la fulla, taula de fulles adjacents, i llista de documents utilitzats.

Pel seu caràcter, mapa extraordinàriament interessant.

Fulles que comprenen terres catalanes i han estat publicades per França (*Service Géographique de l'Armée,* París):

N. K. 31. *Pyrénées orientales.*—Long., 0° a 6°; lat., 40° a 44°. Edició provisional l'any 1924, amb la topografia del territori francès únicament, completada en 1930. Comprèn tota la Catalunya estricta.

N. J. 31. *Alger.*—Long. 0° a 6°; lat., 36° a 40°—Any 1926. Comprèn gairebé la totalitat de les illes Balears i la mar fins al nord d'Africa

per Itàlia (*Istituto Geográfico Militare,* Firenze):

N. K. 32. *Firenze.*—Long., 6° a 12°; lat., 40° a 44°—Any 1926. Comprèn la part septentrional de la illa de Sardenya, i amb ella Alguer, terra de llengua catalana.

L'Instituto Geográfico Catastral y de Estadística, de Madrid, està fent els treballs necessaris per a la publicació de les fulles que corresponen a Espanya, entre les quals, N. K. 30. Madrid, i N. J. 30. València, que completaran l'extensió corresponent a la nostra terra.

Consulta: Biblioteca de Catalunya.

S 7. Mapa general de España y Portugal. 1/1.000.000

Per l'*Instituto Geográfico y Catastral,* de Madrid. Publicat darrerament, sense data.

Dues fulles, disposades per a ésser unides. Imprès en colors, segons les orientacions del Mapa internacional del Món. Meridià de Greenwich.

Limiten el mapa els paral.lels de 36° i 44° i els meridians de 10° W i 5°10' E. Meridians i paral.lels travessen cada grau. Dimensions: alt, 0'90; ample, de 1'21 a 1'37 m.

En un angle, també les illes Canàries. El territori de França gairebé en blanc.

Relleu per corbes, i tintes hipsomètriques que canvien als 200, 500, 700, 1.000, 1.500, 2.000, 2.500 i 3.000 metres. Ademés, corbes complementàries als 100, 300 i 400 metres.

Corbes batimètriques als 20, 50, 100, 200, 500 i 2.000 metres, i tres tintes.

Hidrografia en blau. Ferrocarriles en negre. Carreteres i camins en vermell.

Algunes cotes d'altitud.

Consulta: Biblioteca de Catalunya, Acadèmia de Ciències i Arts.

COSTES

26. Cartas y planos, publicats per la *Dirección de Hidrografía,* de Madrid.

Plano del fondeadero de Mataró (Escala, 1/10.000).—Treballs de 1884; publicat en 1886. Dimensions: 0'47 × 0'67 m.

Plano del puerto de Gandía. (Escala, 1/5.000).—Treballs de 1898; publicat en 1900. Dimensions: 0'45 × 0'28 m.

Plano de la ensenada de Morayra. (Escala, 1/10.000).—Treballs de 1876; publicat en 1877. Dimensions: 0'30 × 0'45 m.

Plano de la ensenada de Benidorme (Escala, 1/16.000).—Treballs de 1876; publicat en 1877. Dimensions: 0'47 × 0'30 m.

Plano de la rada de Villajoyosa (Escala, 1/10.000).—Treballs de 1876; publicat en 1878. Dimensions, 0'27 × 0'37 m.

Consulta: Acadèmia de Ciències i Arts.

S 8. Cartes et plans nautiques, publicats pel *Service Hydrographique de la Marine,* de París.

Meridià inicial, París. També porta graduades les longituds de Greenwich.

Cartes de tipus molt semblant a les editades pel servei hidrogràfic espanyol.

També porten nombroses edicions revisades, posteriors a la data indicada com a primera publicació.

Mer Méditerranée (partie Ouest). Comprèn en longitud de 11° 30' W. a 17° 30' E.; lat. 30° 20' a 47°. Amb els plànols de *Détroit de Gibraltar* (1/500.000), *Malaga* (1/25.000), *Alméria* (1/30.000), *Carthagène* (1/30.000), *Alicante* (1/22.500), *Port de Valence* (1/40.000), *Barcelone* (1/40.000), *Port-Mahon* (1/50.000), *Port-Vendres* (1/15.000), *Sète* (1/25.000), *Marseille* (1/45.000), *Nice* (1/20.000), *Bastia* (1/20.000), *Bouches de Bonifacio* (1/320.000), *Cagliari* (1/30.000), *Gênes* (1/30.000), *Livourne* (1/30.000), *Naples* (1/30.000), *Détroit de Messine* (1/100.000), *Messine* (1/32.000), *Palerme* (1/30.000), *La Valette (Malte)*, 1/40.000), *Brindisi* (1/40.000), *Venise* (1/60.000), *Trieste* (1/40.000), *Fiume* (1/30.000), *Tripoli de Barbarie* (1/60.000), *La Goulette* (1/90.000), *Bône* (/30.000), *Philippeville* (1/25.000), *Alger* (1/30.000), *Oran* (1/25.000), *Baie de Tanger* (1/90.000).—Any 1911. Dimensions: 0'96 × 0'65 m.

Bassin Ouest de la Méditerrenée (Première feuille), du méridien du cap de Gate au méridien de Toulon. Costes de França, d'Espanya i d'Algèria, i illes Balears.—Long. 4° 20' W. a 3° 40' E.; lat. 35° 10' a 44° 20'—Any 1900. Dimensions: 0'68 × 0'96 m.

Du cap de Creux au cap Martin.—Long. 0° 14' a 5° 13'; lat. 41° 39' a 44° 5'. Amb cinc vistes des de mar.—Treballs de 1844/1845; publicat en 1851. Dmensions: 0'90 × 0'60 m.

Du cap de Creux à Cette. Long. 0° 24' a 3° 50'; lat. 42° 12' a 43° 28'.—Treballs de 1839/1844; publicat en 1866. Dimensions: 0'60 × 0'94 m.

Du cap de Creus à Canet. Long. 0° 39' a 1°; lat. 42° 18' 30" a 42° 42' 30". Amb dues vistes des de mar.—Treballs, en la part francesa, de 1842/1844; publicat en 1849. Dimensions: 0'59 × 0'90 m.

Environs de Port-Vendres. Anse de Paulilles, Collioure, mouillage d'Argelès. (Escala, 1/14.400). Amb una vista des de mar. Treballs de 1898; publicat en 1904. Dimensions: 0'95 × 0'64 m.

Port-Vendres. (Escala, 1/5.000).—Treballs de 1898; publicat en 1901 Dimensions: 0'45 × 0'63 m.

De l'embouchure de la Tet à Gruissan. Port de la Nouvelle. Long. 0° 39' a 1°; lat. 42° 42' 30" a 43° 8' 20". Amb una vista des de mar.—Treballs de 1842; publicat en 1848. Dimensions: 0'59 × 0'96 m.

Carte particulière des côtes d'Espagne (Catalogne), partie comprise *entre le cap de Creux et les îles des Mèdes*. Long. 0° 44' a 1° 16'; lat. 42° 2' a 42° 19'. Amb dues vistes des de mar. Treballs de 1844; publicat en 1850. Dimensions: 0'88 × 0'58 m.

Cartes i plànols publicats d'acord amb els treballs espanyols:

De Tarragone au cap de Creux.

De Valence à Tarragone. Amb el plànol del *Port de Sagunto* (Escala, 1/10.000).

De Carthagène à Valence.

Mouillages sur la côte N. E. d'Espagne aux environs du cap de Creus. — *Mouillage des Mèdes* (1/10.000), *Port de Cadaqués* (1/15.000). *Port de la Selva* (1/10.000).

Mouillages sur la côte Est d'Espagne entre le cap St. Sébastien et Barcelone.—*Mouillage de Calella* (1/25.000), *Mouillages de Blanes et de Lloret* (1/25.800), *Mouillage de Tossa* (1/25.000), *Mouillage de San Feliu de Guixols* (1/12.500), *Environs du cap St. Sébastien et mouillage de Palamós* (1/25.000).

Port de Barcelone.—Escala, 1/16.000.

Mouillages sur la côte Est d'Espagne.—Escala, 1/25.000.—*Arenys de Mar, Mouillage de Mataró, Rade de Masnou, Mouillages de Villanueva y Geltrú et de Sitges, Mouillages de Torredembarra et d'Altafulla.*

Port de Tarragone (Escala 1/10.000).

Port de Denia. Port de Gandia. (Escala 1/15.000).

Baies de Javea et de Portichol. Escala (1/28.000).

Plan de l'anse de Morayra. (Escala 1/11.000).

Mouillages d'Altéa et de Calpe (Escala, 1/65.000).

Plan de l'anse de Benidorme. (Escala, 1/32.000).

Baie de Villajoyosa. (Escala, 1/10.000).

Port d'Alicante.

Baie de Santa Pola et île de Tabarca.

Mouillage de Salou. (Escala, 1/20.000)

Baies de Fangar et de la Ampolla. (Escala, 1/26.000).

Port des Alfaques. (Escala, 1/60.000).

Ports et mouillages sur la côte Est d'Espagne entre Valence et Tarragone.—*Bouches de l'Ebre* (1/25.000), *Port de Vinaroz* (1/20.000), *Mouillage de Benicarló* (1/30.000), *Mouillage de Peñíscola* (1/25.000), *Mouillage de Benicasim* (1/50.000), *Castellon de la Plana* (1/30.000), *Burriana* (1/30.000).

Iles Columbretes. (Escala, 1/18.000).—Amb una vista des de mar.

Port de Valence. (Escala, 1/12.500).

Rade de Cullera. (Escala, 1/22.500).

Iles Baléares.

Ivice et Formentera. Amb els plànols de *Port de San Antonio* (1/18.000) i *Passages entre Ivice et Espalmador,* i una vista des de mar.

Majorque. *Du cap Blanco à l'île Dragonera.* Amb plànol de *Baie de Palma* (1/20.000).

Majorque. *De l'île Dragonera à la pointe Beca.* Amb una vista des de mar.

Majorque. *De la pointe Beca à la pointe d'En Amer.*

Majorque. *De la pointe d'En Amer au cap Blanco.*

Cabrera et îles adjacentes. (Escala, 1/20.000).

Ports et mouillages des îles Majorque et Ivice. — *Port de Soller* (1/10.000), *Canal de l'île Dragonera* (1/34.000), *Port d'Andraitx* (1/15.000), *Anse de Santa Ponza et port de Paguera* (1/40.000), *Port de Cabrera* (1/13.000), *Port Petro et Cala Llonga* (1/12.000), *Port Colom* (1/15.000).

Ile Minorque. Amb una vista de de mar.

Iles Baléares. Mouillages.—*Port d'Ivice* (1/12500).—*Port de Fornells,* (1/12.500).

Minorque. *Port Mahon.* (Escala, 1/10.500). Amb una vista des de mar.

Consulta: Biblioteca de Catalunya.

S 9. **Carte** publicades per l'*Istituto Idrografico della R. Marina,* Genova.

Longitud de Greenwich.
Nombroses reedicions corregides.
En terra, corbes de nivell, i, en moltes, ombrejat.
Cartes valuoses i magníficament gravades.

Isola di Sardegna. (Escala, 1/350.000). Long., 7° 35' a 10° 30'; lat., 38° 38' a 41° 38'.—Treballs de 1878-82; publicada en 1890. Dimensions: 0'71 × 0'95 m.

Costa Settentrionale di Sardegna. (Escala, 1/200.000). Long., 7° 57' a 10° 1'; lat., 40° 28' a 41° 40'.—Treballs de 1878/80; publicada en 1883. Dimensions: 0'84 × 0'65 m.

Isola di Sardegna. Parte centrale. (Escala 1/200.000).—*Costa di Ponente.* Long., 7° 50' a 8° 50'; lat., 39° 24' a 40° 38'.—*Costa di Levante.* Long. 9° 19' a 10° 18'; igual latitud.—Treballs de 1880/82; publicada en 1909. Dimensions: 0'82 × 0'66 m.

Porto Conte e Rada di Alghero. (Escala, 1/25.000).—Treballs de 1879/81; publicada en 1882. Dimensions: 0'84 × 0'60 m.

Consulta: Biblioteca de Catalunya.

APENDIX

I

MAPES DIVERSOS I A ESCALES MENORS

S 10. *Carreteras y caminos de Cataluña.* 1/440.000 (aproxim.)

Traçat per *V. Turell.* Editat per I. G. Seix i Barral Hermanos, S. A., Barcelona. Sense data. Dimensions: 0'67 × 0'71 m.

S 11. *Carte touriste de France.* 1/400.000

Formada amb el concurs del *Touring Club de France.* França dividida en 15 fulles. N.° 14, *Toulouse,* 2.ª edició 1913. — Gravada i impresa per Ehrard Frères, París. Publicada per Maison Andriveau Goujon, Henry Barrère, París. Dimensions: 0'81 × 0'50 m.

Consulta: Centre Excursionista de Catalunya.

S 12. *Mapes (14) de la* Guía Internacional de las carreteras de España y Portugal.

Declarada d'utilitat pel *Patronato Nacional de Turismo* d'Espanya, i el *Consejo Nacional de Turismo* de Portugal. Les fulles 3, 6, 9 i 12 contenen les terres catalanes. Administració: Publicitas, S. A.—Any 1932. Dimensions: 0'92 × 0'44 m.

S 13. *Topo-guide du massif du Carlitte.* 1/125.000

Segons dibuix de J. Castex. Publicat pel Touring Club de France.—Sense data. Dimensions: 0'41 × 0'24 cm.

S 14. *Diccionari Enciclopèdic de la Llengua catalana.*

Publicat per Salvat Editors, S. A., Barcelona.—Vol. I, A-C, 1930; Vol. II, D-I, 1931. Conté els següents mapes: *Vall d'Andorra.—Vall d'Aran.—Pla de Bages.—Illes Balears.—Conca de Barbarà.—Pla de Barcelona.—Bergadà.—Cardener.—Catalunya física i divisió comarcal.* (Amb tintes hipsomètriques i batimètriques).—*Catalunya: mapa toponímic i de comunicacions.—Cerdanya.—Riberes de l'Ebre.—Empordà.—Gandesa.—Garrigues.—Garrotxa.—Gironés.*

II

PIRENEUS CENTRALS

S 15. *Croquis fisiogràfic dels massissos centrals del Pireneu.* 1/33.000 (aproxim.)

Per *Ramon de Semir Arquer.*—Comprèn la regió de la vall de Benasque i els massissos muntanyosos de la Maladeta, Posets, Perdiguero. Orografia representada pel sistema de línies de carena. — Club Muntanyenc Barcelonès. Any 1931. Dimensions: 0'87 × 0'46 m.

III

MAPES AMB TOPONIMIA CORRECTA

S 16. *Del camp de Tarragona a l'Ebre.* 1/100.000

Acompanya la guia itinerària del mateix nom per *Josep Iglésies* i *Joaquim Santasusagna,* publicada pel Centre de Lectura, de Reus (Secció Excursionista) 1931. Topografia composta a base dels mapes de l'Institut Geogràfic i Catastral. Corbes de nivell, amb una equidistància de 50 metres. —Dimensions: 0'46 × 0'42 m.

S 17. *Mapa de la vall de Ribes.* 1/100.000

Acompanya la nova edició de la "Guia de la vall de Ribes, vall de Núria i altes valls del Fresser", publicada pel Centre Escursionista de Catalunya. 1932. Dimensions: 0'47 × 0'42 m.

L'acceptació d'aquest mapa pel seu valor toponímic, val solament pels territoris al sud de la frontera, car els noms de la petita part representada al nord d'ella són totalment afrancesats.

IV

MAPES CIENTIFICS

S 18. *Mapa geológico de España.* 1/1.000.000

Publicat per l'*Instituto Geológico y Minero,* Madrid, 1932. Dimensiones: 1'21/1'37 × 0'90 m.

Consulta: Bibloteca de Catalunya, Acadèmia de Ciències i Arts.

S 19. *Carte géologique internationale de l'Europe.* 1/1.500.000

Publicada d'acord amb les decisions d'una comissió internacional. Traçada a les oficines del Servei Geològic de Prússia. Impresa al Berliner

lithogr. Institut. Dietrich Reimer, editor. Berlín, 1881-1913.—49 fulles. Fulla, 30 (B-V), comprèn França, Pireneus, nord de Catalunya; fulla 37 (B-VI), comprèn resta de Catalunya, València i Balears; fulla 38 (C-VI), comprèn la illa de Sardenya.—Dimensions de cada fulla: 0'55 × 0'49 m.

Consulta: Acadèmia de Ciències i Arts.

S 20. *Carte des Productions Végétales.* 1/50.000

Per *H. Gaussen,* de la Facultat de Ciències de Tolosa. Lloc de venda, Librairie P. Lechevalier, París.

Li serveix de fons el mapa publicat pel "Service Géographique de l'Armée" (núm. 9 del nostre catàleg) i és publicada en quarts de fulla.

Cada fulla consta de tres parts: 1) carta agrícola, botànica i de les plantes medicinals, 2) carta forestal i agrològica, 3) signes convencionals, explicacions i dades. Dimensions: 0'64 × 0'44 m.

Les fulles fins ara publicades són les següents:

N.° XXV.—49, S. E.—*Port Vendres, S. E.* Any 1925. Per H. Gaussen.
" XXV.—50, N. E.—*Cerbère, N. E.* Any 1925. Per H. Gaussen.
" XXV.—49, S. W.—*Port-Vendres, S. W.* Any 1930. Per H. Gaussen.
" XXV.—48, N. W.—*Perpignan, N. W.* Any 1932. Per L. Conill i H. Gaussen.

Consulta: Biblioteca de Catalunya.

S 21. *Catalunya. Projecte de divisió comarcal.*

Per *Pau Vila.* Acompanya l'obra "El problema comarcal de Catalunya", volum II de la Biblioteca d'Estudis Comarcals, publicada per la Casa del Vallès. Barcelona, 1931.—Dimensions: 0'43 × 0'46 m.